

Sápmelaš nammaaddinárbevierut

Sápmelaččaid gaskkas lei dolin viehka dábalaš, ahte namat ledje sogas siste válljejuvvon ja válđojuvvon ja seamma namat ihte juohke sohkabuolvvas. Ovdamearkka dihte Ahti Paulaharju muitala Ivvánjávri Saijets-sogas, mas ovdanamma Sámmol lei sirdásan sohkabuolvvas nubbái. Nama ovdagovva lei vuosttamuš Sámmol Saijets, guhte fárii soga dálá orrusadjái Ivvánjávregáddái Anájrot sisa. Teaksta lea čállojuvvon 1970-logus ja dalle juo lei eallimin Sámmol guđat sohkabuolvvas. Sus gal lei Sámmol easkka nubbin namman go vuosttas namma lei Sulo. Dán áigge soga siskkáldas namma lea sirdásan nubbin dahje goalmmát namman ja vánhemat addet ovdanama iežaset miela mielde.

Dáhpi addit soga siste válljejuvvon namma oidno erenomážit gánddaid namain. Vuogádat lei dolin seammalágan go Suomas ja Eurohpás. Boarrásamos gánđa oačcui áhči beale ádjá nama ja nubbi gánđa oačcui namas eatni beale ádjás. Goalmmát bárdni oačcui dalle áhči nama (gáibmenama). Čuovvovaš gánđa oačcui namas eará fulkkiid dego edno, eahki dahje čeazi mielde. Maiddái boarrásamos nieiddat ožžo namaideaset dábalaččat áhkuin dahje eará fulkkiin. Gáibmenamat ledje oktavuođas sieluvádjolanoskuuin. Nama ovdagovva jotkkii iežas eallimis máná nama bokte. Álgoálggos mánát ledje rohkiid gáimmit, muhto dalle olbmot álge addit namaid maiddái ealli olbmuid mielde. Gáibmenamat ledje vuohki gudnejahttit olbmo dahje ovdagova.

Sápmelaš nammaaddinárbevirrui gullá maiddái dat, ahte virggálaš nama lassin olbmos lea sápmelaš gohčodannamma. Dat ráhkaduvvo nu, ahte ovdanama ovddabeallai biddjojít meroštallanoosit, mat sistisdotlet nuppi vánhema ovdanama ja vejolaččat maiddái máttarvánhemiid namma. Ná gohčunnamas sáhttá leat golbma sohkabuolvvage. Ovdamearkka dihte Gábe Issát Onni dahjege Kaabi Isá Onni. Meroštallanoassi sáhttá leat maiddái olbmo ássansaji, ámmát dahje guoimmi nammage omd. Paltto-Eero (ásai Paltonjárggas), Nyere Juhháán, Boasta-Máhtte dahje Boasta-Onni-Ánne.

Čállán Heli Aikio kandidáhtadutkamušas vuodul. Davvisámegillii jorgalan Maiju Saijets.

Gáldut:

Aikio, Heli (2005): Sarre soga almmáinamaid árben 1700 -logus 1900 -logu bealleuddui.

Nuorgam, Anne (2004): Saamenkielistä nimistä. Yliopiston nimipäiväalmanakka 2005, s. 76-77.

Paulaharju, Ahti (1971): Saamelaisen Saijets-suvun tarina. Kalevala-seuran vuosikirja 51.